

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.

četletno K 16'50.

Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5'— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Naše uradništvo.

O našem uradništvu je treba že dalje časa izpregovoriti resno in odkrito besedo; to pa zlasti v Mariboru, kjer tvori brez dvoma uradništvo največji del slovenstva.

Gotova resnica je, da izgublja uradnik vedno več in več na svoji veljavi. Do neke gotove meje je to popolnoma pravilno. Saj je bilo res že pretirano, kaj vse je že premogel v avstrijskih časih absolutist-uradnik, zlasti v politični službi. Prav in pravično je bilo, da se je takemu gospodu zaklicalo, da ni občinstvo zaradi njega tukaj, temveč obratno. Nekaj gospodov je še danes ostalo starega duha in teh ne bo nihče spreobrnil nego šola življenja.

Pa tudi preko te meje že gre uradnikova izguba na veljavi. Uradnik je tista cohla, na katero že sme vsak fantalin zabavljati nekaznovan, katerega edinega si še upa blatiti naše časopisje. Tako imam v rokah „Slov. Narod“ od 24. julija; tam piše dr. Hacin iz Pariza med drugim sledeči odstavek:

Naša prva in najsvetejša dolžnost je, da se konsolidiramo na znotraj. K tej konsolidaciji lahko pomore vsakdo s svojim solidnim delom:

Politik, ki študira politične razmere v Jugoslaviji, skuša omiliti politična nasprotstva in dati vsej notranji politiki smer pomirljivosti; narodni gospodar in finančnik, ki skuša urediti

naše razbite gospodarske in finančne razmere, naš železničar, ki vzdržuje redni promet, naš rudar, ki preskrbljuje tovarne s surovinami, naš tovarniški delavec, ki preskrbljuje narod z industrijskimi produkti, naš kmet, ki preskrbuje narod s hrano, naš uradnik, ki s svojim skrbnim ali slabim uradovanjem zadovoljuje narodovim upravnim in pravnim potrebam ali pa tudi ne itd.

Torej vsi brez izjeme skrbijo za konsolidacijo v naši Jugoslaviji, samo uradnik, ki je v največjem pomanjkanju vestno opravljal vse posle, samo uradnik se stavi v vsakem slučaju v nasprotje k narodovim potrebami. Med onimi vsemi stanovi ni niti ene izjeme, ki bi ne odgovarjala narodovim potrebam.

Tega, menim, uradništvo ne sme prezreti in pustiti brez odgovora. Le spominjamo se, kakšen vrišč je nastal pred leti, ko je dr. Pregelj naslikal v neki povesti v Mohorjevih knjigah učitelja kot pijanca in brezverca. Takoj se je začel boj proti Mohorjevi družbi. Učiteljstvo je vedelo kaj je dolžno sebi in svojemu stanu, se je organiziralo in danes dosega uspehe, da ga lahko zavidajo vsi drugi stanovi. — In uradništvo? Če se je dr. Hacin v Parizu navzel že res toliko nadutosti, moralo pa bi se uradništvo vendar vprašati, če zasluži uradništvo to novo batino. To je torej hvala za to, da služi naš uradnik z akademično izobrazbo za 300 K, ko ima vsako punčce, ki zna komaj pi-

sati po 500 do 600 K, to je torej tista pohvala, ki jo žanje uradništvo zato, da ni imelo korajže izsiliti zase boljšega gmotnega položaja in s tem ogrožati svoje mlade domovine?

Oni stanovi, ki so izjemali, dokler se je dalo, ti so seveda sakrosanktni, edino uradnik upravlja svoje posle ali pa tudi ne, medtem ko nudi vsak kmet brez izjeme vse svoje pridelke po zmerni ceni za splošno blaginjo, medtem ko se še ni slišalo, da bi samo en rudar ali železničar ne vršil svoje dolžnosti. To so simptomatični pojavi in uradništvo ne bo storilo prav, če jih pušča brez odgovora.

Mi pa hočemo tukaj nekoliko premisliti, če ni morda vendarle uradnik sam kriv, da se tako dela ž njim in v precejšni meri bomo temu pritrčili, četudi ne vedno uradniku v sramoto.

Uradnik dela ves dan in tako, da se mu konečno že več ne ljubi brigati se za stanovsko organizacijo, pa tudi ne za politična vprašanja. In to je njegova kardinalna krivda.

Uradniške organizacije so pravzaprav mlade in če se je začelo v zadnjem času v njih živahnejše delovanje, je iskati vzroka v neznosnih razmerah, ki so jo k temu prisilili. Treba pa je takoj pribiti, da se vrti v vseh organizacijah vse le okoli materijelnega izboljšanja, popolnoma v nemar pa se puščajo ideelne vrednote. Odtod ta pravica, da prejemamo po vsaki drobtini takoj že nove brce.

Pismo iz Rogaške Slatine.

Gospod urednik! Dosledno upoštevam samo to, kar priporočate Vi v inseratnem delu svojega dnevnika. Tako sem Vas tudi ubogal ter se podal ta teden v Rogaško Slatino.

Kopališče mi je pač bilo že znano pod imenom Rohitsch-Sauerbrunn. Prav nič se nisem začudil, ko sem zagledal na kolodvoru slovenski napis; mislil sem si: saj leži Slatina vendar v naši Jugoslaviji. . . Pa kako sem se zmotil!

Prvega človeka, ki ga zagledam, je moj dobri znanec, debeli postajenačelnik na kolodvoru. Prav dobro mu pristaja rdeča kapa na glavi, so si mislili naši merodajni in ga pustili še dalje na mestu, dasiravno je vendar ysemu svetu, ki je imel med vojno le kaj opraviti na Slatini, znano, da je bil mož silno goreč za nemško stvar in da ga sedaj brez dvoma vleče srce v Nemško-Avstrijo, če že ne več naravnost v Berlin.

Naravnost prebrisani pa se mi zdijo ukrepi naše slavne ljubljanske vlade glede kopališčne uprave.

Imamo nadravnatelja in ravnatelja! To bi še ne bil unikum, če bi bil delokrog pametno razdeljen. Naslovi so poceni za tistega, ki jih podeljuje in navadno mnogo zaležejo pri tistih, ki jih prejemajo. Tukaj pa je stvar drugačna. Nadravnatelj je Nemec, nastavljen še od nemške deželne vlade štajerske; ravnatelj pa Slovenec,

ki bi po navadni človeški pameti naj prevzel vodstvo kopališča; njegova naloga pa obstoja po slavnem ukrepu ljubljanske vlade, da sme staviti po sporazumljenju z nemškim nadravnateljem deželni vladi v Ljubljani svoje predloge. To je vse njegovo delo; vso drugo moč in oblast pa ima gospod nadravnatelj sam.

Le iz tega se mora razvideti kako mdrijani so tam v Ljubljani. Nemec, ki že ima poleg sebe konkurenta, designiranega naslednika, naj ze z njim sporazume, da omogoči, da stavi ta svoje predloge na višje mesto. Danes, ko je ravno v nacionalnem oziru vse še v nastajanju, naj bo podrejen Slovenec Nemcu, in naj samo slednji ima eksekutivo v svoji roki.

Tako se je zgodilo, da je sedaj gospod ravnatelj smatral seveda nič hudega sluteč za potrebno, da se odstrani cesarjeva podoba iz kopališčne dvorane. Gospod nadravnatelj pa je gospoda ravnatelja menda radi veleizdaje hudo ozmerjal.

Zadno nedeljo je nastal pa že cel škandal in celo javen škandal. Seveda je bil štrajk tudi v Rogaški Slatini, ni bilo elektrike, pa tudi ne vode. Kopališčni delavci niso hoteli delati in tako so bili gostje, ki so seveda radi vode tukaj, obsojeni, da izgube dva dneva svojega zdravljenja, če ne več, kajti če zdravljenje ne more napredovati, tedaj nazaduje. Nekaj gostov se je podalo k gospodu ravnatelju in ga prosilo, naj jim da vsaj vodo v steklenicah, ki je še v zalogi. Človekoljubje je ravnatelj

telju velevalo, da ugotovi tej prošnji; a kaj se zgodi: pojavi se takoj velemožni gospod nadravnatelj ter se dere javno nad slovenskim ravnateljem, da se je vse občinstvo grozno škandaliziralo; postal sem tudi jaz pozoren, zvedel marsikaj lepega. Obljubilo se mi je, da dobim precej zanimivih poročil o gospodu nadravnatelju. Prosim Vas, gospod urednik, pobričajte se Vi za to zadevo; tudi drugo časopisje se bo baje zganilo v prihodnjih dneh, ter zahtevamo, da prenehajo te neznosne razmere v srcu naše slovenske province. Kaj si naj mislijo tujci, ki prihajajo semkaj?

Na žalost pa moram pribiti še dejstvo, da je teh razmer sokriva res tudi naša vlada. Vsaj pravi se tako, da ji je vse znano, da pa so razne zveze, ki jih drugi državljani brez protekcije ne poznajo, bolj močne ko pravica in dobra uprava. O vsem tem drugokrat več. Za danes še samo pribijem, da je v Rogaški Slatini na vsakem stolčku dvoje uradnikov. Poleg Nemca sedi Slovenec. Ne počutita se sicer v medsebojnem razmerju dobro, pa saj vlada plača oba in to je glavna stvar. Medtem pa se vrste škandali in škandalčki. . . Če pride pa človek v Ljubljano in prosi za skromno svotico v kakšen še tako kulturni namen, pa pravijo, da nimajo. . .

Pri nas je pač treba v vsaki še tako malenkostni stvari kontrole, ostre kontrole in tu je važna in hvaležna naloga našega časopisa.

Uradništvo pa se pri nas ne organizira tako, da bi pomenilo tudi faktor v političnem oziru. Tudi tukaj je velik pogrešek, kajti uvideli bomo, da se pri nas vrti vse okoli vprašanja politične moči. Le kdor ima zaslonbo v politični stranki, le ta ima pri nas tudi moč. Posamezniki se pri nas tega tudi zavedajo in so si zato postlali prav mehko. Splošnost pa tega ne uvideva. Da se uradništvo samo izključuje iz političnega sodelovanja, to je zanj brez dvoma usodepolno (čefudi priznam, da more biti njegovemu uradnemu poslovanju v korist). — Evo dokaza, da je temu tako.

V Mariboru je bilo treba sestaviti občinski svet. Na vse stanove se je oziralo, samo državnega uradnika ni med poklicanimi; in kakor kaže, ga tudi v bodoče pri pomnožili tega sosveta ne bo, saj se je sklenilo, da se pokliče pred vsem zdravnik in bančnega uradnika. Državni uradnik pa ne imej pri magistratu niti posvetovalnega glasu, dasiravno je občinski svet predvsem gospodarska in šele v drugi vrsti politična korporacija. Tako prejema uradništvo za to, da posveti vse svoje moči svojemu delu, slabo plačilo.

Nepravično pa bi bilo, če bi se ne ozrli tudi na resnične napake uradništva. Tu imamo v prvi vrsti staro pesem, da je uradnik uradniku najhujši sovražnik. Prav tako kakor je bilo pri vojaki: kdor je imel eno zvezdo, je bil zapovednik onega, ki ni imel zvezde, nad njim je zopet kraljeval oni z dvema zvezdama in tako so bile same zvezde tja gor do najvišjih. Tako je tudi pri uradnikih. Pravilno je, da so razne stopnje, a ni pravilno, da se čutijo oni, ki so dosegli višjo stopnjo tako silno božanstvene. Precej smešno zgleda, če gospod višji gospodu nižjemu ne upa podati niti roke, da bi je ne omazal, če mu komaj malo pokroviteljski pokima na pozdrav itd. Prišli so demokratični časi in vse nič ne bo pomagalo, če se tudi gotovi gospodje zapenjajo gori do vratu. V službi ima vsak uradnik svoje delo, zunaj pa mora vladati demokratizem neglede na zvezde

Druga, huda napaka, ki dela uradnika nepriljubljenega, je njegova nadutost. Odkrito je treba povedati, da se Slovenec čuti tako silno vzvišenega, če sme pritiskati uradne štampilje; zdi se, da že vedno sanja kako lepo mu je pristojala uradniška uniforma; da se mu še vedno dopade, če pride pred njega kmetič ponižno in pohlevno s klubom pod pazduho . . . Tudi tega se bo treba otresti, da bo nastal res demokratizem v naši državi, da bo tudi uradnik spoštovan, ne radi tega ker je uradnik, temveč radi tega, ker je koristen ud človeške družbe, ker je ravno tako dober državljani ko vsi drugi.

Dr. P. S.

Političen pregled.

Kriza celokup. ministrstva. Beograd, 27. julija. Do danes ni izšel še noben uradni komunikat o stanju ministrske krize. Ministrska seja, ki se je včeraj vršila, je potekla povsem mirno. Reševala so se tekoča vprašanja. Beograjski časopisi pišejo jako malo o krizi. Edino le „Epoha“ se spusti v razmišljanje o vzrokih ministrske krize ter pride do zaključka, da se bodo to pot izvršile resne izpremembe v ministrskih portfeljih. Danes krožijo v beograjskih krogih vesti, da se je ministrska kriza tekom včerajšnjega in današnjega dne poostрила. Nika-

kor pa ni mogoče dobiti od poučenih krogov zanesljive vesti. Do sedaj se varuje o tej stvari popolna tajnost. Pričakovati pa je, da se bodo v ponedeljek torej danes vršila v ministrstvu in v posameznih klubih važna posvetovanja. Od teh sklepov bo nadaljni potek ministrske krize odvisen.

Nemčija proti solidarnosti z Avstrijo glede njenih finančnih obvez. Berlin, 26. julija. V mirovni pogodbi za Nemško Avstrijo je ena točka, kateri se v Berlinu energično upirajo. Ta točka se glasi: „Ako Avstrija ne izpolni finančnih obvez, dolžna je Nemčija, da ona izpolni te obveze.“

Delavski in vojaški sovjeti v Nemčiji razpuščeni. Berlin, 26. julija. Delavski in vojaški sveti so razpuščeni, ker so socialisti izstopili iz njih z motivacijo, da zaprečuje sedanja vlada konsolidacijo dežele.

Proti ogrskim boljševikom. LDU. Lyon, 28. julija. Včeraj zjutraj se je vrhovni svet zaveznikov posvetoval o madžarskem problemu in o vprašanju, kako naj se pomore Romuniji v njenem boju proti boljševikom. Svet je sklenil, potem brezličnega brzojava obvestiti Belo Kuna, da pri vsej svoji nirojbnosti napram madžarskemu narodu ne more sklepati miru z drugačno vlado, kakor s tako, ki predstavlja v resnici voljo naroda in ki drži svoje obveznosti. Vlada Bele Kuna pa ne odgovarja tem pogojem; zato si vrhovni svet alirancev pliduje pravico, da ukrene, kar se mu bo zdelo umestno. Kakor pravi „Petit Parisien“, je potrebno, da se eventualno vojaške intervencije proti Madžarski udeležijo s primernimi kontingenti vsi zavezniki brez izjeme.

Dnevne novice.

Občni zbor kral. organizacije JDS v Mariboru se vrši v petek, 1. avgusta ob 20 (8) uri v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Poročilo o razvoju JDS v Mariboru. 2. Strankina politika v parlamentu. 3. Dopolnilne volitve v odbor. 4. Volitev zaupnikov v okrožno organizacijo. 5. Slučajnosti.

Zbor zaupnikov JDS iz mariborskega okrožja se vrši v nedeljo, 3. avgusta, ob 10. uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Poročilo o strankini politiki v Narodnem predstavništvu. 2. Valuta, vojna posojila in druga finančna vprašanja. 3. Agrarna reforma. 4. Strankino delovanje v mariborskem okrožju. 5. Sprememba organizacijskega reda v svrhu večje samostojnosti okrožij in organizacija kmetijstva v stranki. 6. Volitve okrožnega odbora. 7. Volitve odborov za izvrševalni odbor v Ljubljani. 8. Slučajnosti. Zbora se udeležijo poleg naših štajerskih državnih poslancev dr. Kukovca in prof. Voglarja tudi podpredsednik Deželne vlade dr. Žerjav. Vse krajevne organizacije naj prijavijo pravočasno svoje zaupnike in jim dajo v svrhu kontrole posebne legitimacije. Castna dolžnost vseh zaupnikov pa je, da se udeležijo polnoštevilno tega važnega zborovanja. Vsa potrebna pojasnila daje okrožni tajnik prof. Voglar v Mariboru.

Socialnodemokratična hinavščina. Graški listi so bili polni opisov mariborskih dogodkov. Opisovali so jih tako krvavo, da jim sami niso verjeli. Na eni strani je bilo 200 mrtvih, na drugi strani pa že 300. V tem oziru se ni prav nič razločeval „Arbeiterwille“, ki prinaša dan na dan najnesramnejša poročila o dozdevnih dogodkih na Koroškem ter blati jugoslovansko upravo in jugoslovanski narod. Dogodki v Mariboru so zelo ščegetalni nemške socialne demokrate, pa tudi jugoslovanski so si meli roke. Dokaz temu: veliko veselje tisti večer pred Delavskim domom in visoki obisk dveh najvišjih generalov jugoslovanske socialno demokratske stranke v Mariboru. Ker pa socialni demokrati za enkrat niso prišli na svoj račun, je ljubljanski general jugoslovanske socialno demokratske stranke napisal v „Arbeiterwille“ dolg članek, v katerem hoče podati popolnoma objektivno sliko o mariborskih dogodkih. S tem hoče nekoliko omiliti blamažo, ki so jo doživeli s stavko 21. julija in pa vpli-

vati na jugoslovansko javnost pomirjevalno. Kdor bere jakobinsko pisan „Naprej“ in pa ta ovčjenodolžen članek v „Arbeiterwille“, se bo nehote vprašal, kaj naj to pomeni. Mi mislimo le to, da se v tej ovčji koži skriva — volk.

Zveza južnoštajerskih invalidov s sedežem v Celju. Včerajšnja „Straža“ piše o zvezi južnoštajerskih invalidov, da ni nič drugega nego podružnica Jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Mi smo to že zdavnaj vedeli. Po Mariboru so nabirali isti dan, kakor se je vršil invalidni dan v proslavo Petrovega dne, in sicer z — nemškimi polami. Ker so pa merodajne oblasti to dopustile, se tudi mi nismo vtikali vmes, pač pa smo izrekli mnenje, da je skrb za invalide dolžnost države. In tega mnenja smo še danes.

Aretiran denunciant. V Oplotnici so aretirali ondotnega učitelja Hrena. Osumljen je tatvine in gojufije. Značilno je, da je ta človek prišel po nemški milosti v Oplotnico ter takoj pričel delovati v nemškem zmislu. Ustanovil je celo nemško pevsko društvo. Ko smo dobili Jugoslavijo, je postal „navdušen“ Jugoslovani. In kot prvo svojo nalogo je smatral, da je denunciral osebe, ki jih ravno ni mogel osebno trpeti oziroma ki se jih je spričo masla, ki ga je imel na glavi, bal. Žal, da so tudi nekateri naši listi nasledili lažnjivim poročilom tega človeka.

Našim železničarjem. Železničar nam piše: Dejstvo je, da živimo sedaj v samostojni demokratični državi in pri tem ostane; vsak dvom je navadna utopija. Z gotovostjo smemo trditi, da se vzdržuje pri nas največji red izmed vseh po vojski preostalih držav. V koliko je bilo do sedaj mogoče, smo z vsem preskrbljeni. Slabejše kot drugje se nam zdaj v Jugoslaviji ne godi in se nam tudi v prihodnje ne bo. Življenski pogoji so nam zagotovljeni. In vendar se naši železničarji nikakor nočejo vživeti v nastal položaj. Čemu ta nezadovoljnost, ko je vendar drugje slabše! Da je to dejstvo, govorijo zadnji dve stavki; kako ste sicer izpali, vidijo najbolje sami. S prvo stavko so hoteli našo državno oblast strmoglaviti vsled odstranitve nemških uradnikov in izigrati mesto Maribor z vso severno slovensko zemljo v naročje Nemški Avstriji. Drugo stavko so inscenirali, da slovesno manifestirajo mednarodno solidarnost svetovnega proletarijata, ter protestirajo za krični mir in zoper intervencijo v sovjetskih republikah. Vprašamo se, kako je prišel naš železničar do tega, da je v prvi stavki za Nemce simpatiziral! Večina njih imen ne da nikakega povoda sklepati, da bi se njihovi predniki kedaj v tevtoburškem gozdu senčili. Zakaj niso v drugej stavki vsi strojevodji opravljali službe, ko so vendar Lahi in Nemški Avstriji vozili! To je bila čisto navadna hudo-bija, katera bi mogla naši mladi državi le škodovati. Po sklepu govora nekega njihovega voditelja je bila druga stavka le poskušnja o njih solidarnosti; prava stavka še le ima priti. Sicer bodi temu, kakor hoče. Politično oblast opozarjamo — če bi se tem rogoviležem po enakih stavekah zahotelo — naj ubere take strune, katerih glasovi jim bodo za vedno po ušesah brneli. V zapeljivu naših železničarjev pa bo v kratkem tako treščilo, da jih posluš in vid zapustita.

Kdo vlada v Nemški Avstriji? S tem vprašanjem se bavi zadnja „Grazer Montagszeitung“. Po daljšem razmišljanju pride do zaključka, da o kakej vladi niti govora ni. H koncu se pristavi: „Naša zunanja politika obstoja le še naga in blamirana. Gospodarskemu položaju se brez vsake rešitve približujemo.“ Tako Nemci. Železi je, da naši nezadovoljniji sami omenjen list prečitajo.

Država uradnikov. Nemška Avstrija s svojim številom uradnikov lahko dela konkurenco Kitajski, o kateri je znano, da ima največ uradnikov med vsemi državami na svetu. Uradniki so bili za celo državo in po nje razpadu so uradniki ostali. Vseh Nemških Avstrijcev je šest in pol milijona. Odraslih je štiri in pol milijona in med te je všteti 60.000 uradnikov. Da država s tolikim številom uradnikov

nima dolgega obstanka, ter se le umetno vzdržuje, uradniki sami priznavajo.

Osebnostne novice s pošte. Razpisujejo se sledeča službena mesta: Poštarska mesta: Prevalje (I/3), Sinčaves (I/4), Guštanj (I/4), Dobrlaves (II/1), Železna kaplja (II/1), Miklavčevo (II/2), Mežica (II/2). — Odpravniška mesta: Šmihel pri Pliberku (III/1), Lileče (III/2), Galicija (III/2), Šmarjeta v Rožu (III/3), Kotlje (III/4), Škorcejan v Podjuni (III/4), Št. Vid v Podjuni (III/5). Rok za natečaj je 14 dni. — Razpisujejo se službi poštinih odpravnikov v Bohinjski Belji (III/2) in Škofljici (III/2). Rok za natečaj je 3 tedne. Urad Škofljica se zasede s 1. septembrom t. l.

Ruski koncert priredijo v sredo dne 30. t. m. v veliki dvorani „Narodnega doma“ in sicer točno ob 2. uri zvečer, gospa Marija Valujeva, pevka petrogradske opere, hčerka ruskega železniškega ministra, poje karakteristične ruske in rusociganske ljudske pesmi iz Volge; Dionizija Potapenko, igralka ruskega bivšega imperatorskega baleta, hčerka znanega pesnika in tudi sama pesnica, igra in pleše baletne, karakteristične in navadne plesne. Na klavirju spremlja ruska pianistinja Mile Durnovo. Omenjeni koncertovali so v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in drugod z najlepšim uspehom. Z ozirom na razno program obeta koncert mnogo užitka in se poset že na ljubo našim slovanskim mnogobrojnim gostom najtopleje priporoča. Natančnejši spored priobčimo dali. Predprodaja vstopnic v trgovini g.č. Ivanke Weixl v Gosposki ulici ter na večer koncerta od 5. ure dalje pri blagajni. — **Spored koncerta:** 1. Iztočna igra. Ples. Gospa Potapenko. 2. Rimsky Korzakov: Pesem Ljilja. Iz opere „Snjegorjčka“. 3. Dargomižski: Po Kamuškam. Iz op. „Rusalka“. 4. Dargomižski: Dušička djevica. Poje gospa Marija Valujeva. 5. Lepirica. Igra in pleše gospa Potapenko. 6. Ples apaša. Igrata in plešeta g. Koskvin in gospa Potapenko. 7. Španjolski ples. Igra gospa Potapenko. 8. Ruske ciganske pesmi. Poje gospa Valujeva ob spremljevanju na kitari. 9. Pierott in Kolumbina. Igrata Potapenko in Koskvin. 10. Ruski ples. Pleše gospa Potapenko. Na klavirju spremlja Mile Durnovo.

Zlet Mariborske Sokolske župe v Ptuj. Po petletnem odmoru, po zadnjem župnem zletu v Rušah na Vidov dan leta 1914 oživel je zopet v Sokolskih društvih Mariborske župe smoteno sokolsko delo. Da pregledamo svoje vrste, vrši se v nedeljo 7. septembra t. l. v Ptuj župni zlet. Vse predpriprave je prevzel Ptujski Sokol. Delo je porazdeljeno na posamezne osebe; posluje že tehnični, reklamni, sprejemni, prehranjevalni in veselilni odsek. Podravski Sokoli se snidejo z bratskimi društvi na zgodovinskih ptujskih tleh. Priprčani smo, da bo prireditev nad vse impozantna. Sosedni Varaždinci so že obljubili svoje sodelovanje. Isto pričakujemo tudi od vseh Srbskih in Hrvatskih sokolskih društev. Pokazati hočemo, da dviga tudi Sokol ob severni meji mogočna svoja krila.

Vžigalice za mariborski okraj so došle. Trgovci okraja se vabijo, da pridejo po nakaznice katere se izdajajo vsako sredo in soboto na okrajnem glavarstvu I. nadstropje, soba 20.

Veliko neurje in toča v Mariboru in okolici. Včeraj okoli štirih popoldne se je kar naenkrat zmračilo, na kar je pričelo liti kakor iz škafa. Takega naliva ljudje še niso videli. Kmalu je pričela padati gosta in debela toča, ki je par prstov na debelo pokrila ceste. Vmes je treskalo in grmelo. V okolici je škoda velikanska. Sadje in vinogradi so silno trpeli, če niso popolnoma uničeni. — Tudi iz konjiškega in drugih okrajev nam poročajo o tej vremenski nesreči. Treba je hitre pomoči. Upamo, da bodo naši poslanci in naša vlada storili vse, da se pomaga oškodovanim in da se reši ono, kar se da še rešiti.

Stavka v delavnicah južne železnice. Danes dopoldne je vsled nastopa nemških in jugoslovanskih soc. demokratov izbruhnila v delavnicah južne železnice stavka. Pogajanja so v teku.

Umorjen orožnik. V Čadramu se je 27. t. m. zgodil grozen čin. Orožnik Tomaž Kobal, doma z Gorenjskega, je bil ponoči v službi. Kar ga nekdo ob pol en zjutraj napade ter ga trikrat sune z daljšim nožem ali bajonetom v hrbet. Kobala so še slišali klicati na pomoč, toda bilo je že prepozno. Izdihnil je čez par minut. Umor je izvršil neki Miha Perkljč, ki je pobegnil proti Slov. Bistrici. Perkljč je bil že obsojen pred leti na sedem let, ker je napadel postajevedjo v Oplotnici Letonji. Najbrže se je hotel maščevati nad tem. V zadnjem času so se pojavila od izvestnih krogov hujkanja proti orožnikom v Oplotnici, zlasti proti postajevedji Letonji, ki vedno in povsod vrši svojo službeno dolžnost. Sad tega hujkanja vidimo zdaj.

Nesreča v Velikovcu. — Bivši tržaški železničarski prvoboritelj Ivan Jaklič težko ponesrečil. 28. ponoči je v spanju in v sanjah padel skladiščnik Ivan Jaklič v Velikovcu skozi okno svojega stanovanja. Poškodoval se je težko. Zlomil si je desno roko. Ima pa tudi notranje poškodbe. Danes zjutraj so ga prepeljali iz Velikovca v Maribor. Rešilni voz ga je prepeljal v tukajšnjo bolnišnico. Upamo in tudi želimo, da skoraj okreva.

Zaključni izkaz zbirke za Koroške begunce z dne 10. maja 1919. Osrednji zavarovalni oddelek Ljubljana: Zbirka uradništva K 720, zbirka uradnika g. Adlerja K 2204, zbirka uradnika g. Mušiča K 76, zbirka uradnice g.č. Cotman K 548'20, zbirka uradnice g.č. Rozman K 108, zbirka uradnice g.č. Šibenik K 70, Podružnica Maribor (predstojnik g. Planinšek) K 5813. Okrajne poslovalnice: Krško (predstojnik g. Magdič Fr.) K 1639, Radovljica (predst. g. Lavrinec F.) K 3047, Kamnik (predst. g. Kostanjevec J.) K 694, Litija (predst. g. Neffat M.) K 462, skupaj K 15.381'20. Od zgoraj navedene po inicijativi g. urad. vodja Zvonko Žolgar nabrane svote se je oddalo posredovalnici za begunce v Ljubljani K 10.079'20, ostanek K 5.302, pa bo poverjeništvu za socialno skrb porabilo za brezplačno perilo najrevnejšim beguncem. Poverjeništvu za socialno skrb.

Umrli so: Moraus Ludmila, hči kuharice, Stolni trg 13. Frisch Magdalena, vdova kurjača, Bergstraße 8, Hren Ivanka, vdova tesarja, Konjice, Gresslinger Marija, vdova delavca južne železnice v Studencih, Schusteritschgasse 1, Pucher Josefina, trgovčeva soproga, Schindlerergasse 9, Christen Linda, polkovnika vdova, Pivola 6, Schnuderl Antonija, sodarjeva vdova, Mühlgasse 24, Rafael Paglavac, pešec, mariborska vojaška bolnišnica.

Jugoslovansko spedijsko podjetje v Mariboru. Gospod Vjekoslav Fürst, trgovec in podjetnik iz Belovara, je kupil spedijsko podjetje v Mariboru, kojega lastnik je bil do sedaj Nemec Jurij Reitingner, ki je odišel v Nemško Avstrijo. S tem je prišlo tako potrebno podjetje za prevažanje pohištva in drugega blaga v jugoslovanske roke. Vjekoslav Fürst je zaveden in podjeten Hrvat in ima razna podjetja na Hrvatskem. Njegov poslovodja je Čehoslovak ostalo uradništvo bo slovensko. Podjetje razpolaga s čez 40 težkimi prevoznimi vozovi in tovornim avtomobilom. V Mariboru je jugoslovansko spedijsko podjetje v večjem obsegu potrebno, za to s priporočilom te tvrdke opozarjamo na tozadevni oglas v našem listu.

Dopisi.

Prevalje. Spreten in marljiv mizar, ki dela po zmernih cenah, dobi na Prevaljah mnogo dela in zaslužka; tudi dober črevljar in krojač bi najdel tukaj svoj kruh, seveda ljudi s pretiranimi cenami pa nemaramo. Zahteva pa se narodna zavednost.

Prevalje. V aprovizaciji na Prevaljah se je prodajal sladkor do sedaj po 10 K, med tem ko ga konsumno društvo že zdavnaj daje po 8 K, v Pliberku celo 7 K 60 v. V naši aprovizaciji pa si moral vzeti še za 2 K

ničvredne cikorije sicer nisi dobil sladkorja! Gospod Šof raztolmačite nam vendar uganko kako to pride! Ali je res, da imate Vi 1000 K mesečne plače, poleg tega še 100 K dijet dnevno ako se vozite okrog in še voznino? Povejte nam, ali je res potreba v skladišču 2 človeka, ki imata po 500 K mesečno? Povejte nam gospod Šof, ali je morda moralo občinstvo zaradi tega tako neusmiljeno švicati?

Somišljeniki!

Zahtevajte po vsih gostilnah, kavarnah in brivnicah „Mariborskega delavca“!

V zalogi »Tiskovne zadrage« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1'— K, s poštino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Madžarska protiboljševiška vlada in Jugoslavija.

Beograd, 29. julija. Član madžarske protiboljševiške vlade v Segedinu dr. Teleky je bil včeraj sprejet v avdijenci pri ministrskem predsedniku dr. Protiću. Odpotoval je nato v Segedin, da poroča svoji vladi, a se zopet vrne v Beograd.

Aretirani madžarski rdeči gardisti v Jugoslaviji. — 6 milijonov za boljševiško agitacijo.

Zagreb, 28. julija. Več članov madžarske rdeče garde je prekoračilo našo mejo. Naše oblasti so jih aretirale in odpeljale v zapore v Zagreb. Pri sebi so imeli 6 milijonov kron, katere bi morali vporabiti v boljševiške agitacijske svrhe med Jugoslavlani.

Železnica Reka-Št Peter meja med Jugoslavijo in Italijo?

LDU Dunaj, 29. julija. (ČTU) „8 Uhr Abendblatt“ poroča iz Lugana: Glasom pariških poročil v milanskih listih, je Amerika v razpravi o rešitvi jadranskega vprašanja stavila posredovalni predlog, po katerem naj bi mesto Reka in majhen del pristanišča pripadel Italiji, večji del pristanišča pa naj bi prišel pod upravo zveze narodov. Železniška proga Reka-Št. Peter naj bi bila meja med Italijo in Jugoslavijo, in naj bi se neutralizirala. Italija naj bi se odpovedala dalmatinskim mestom in dobila le vojaška poroštva.

Protić pride v Zagreb.

Belgrad, 29. julija. Ministrski predsednik Stojan Protić odpotuje 30. t. m. v Zagreb, kjer se bo mudil tri dni.

Odgovornost za avstroogrske bankovce.

LDU Dunaj, 29. julija (ČTU) Švicarski poslanik na Dunaju Boucart je zunanjemu uradu poslal noto, da so po mnenju švicarske vlade vse narodnostne vlade solidarnostno odgovorne za bankovce, ki jih je bila izdala avstroogrska banka.

Tittonijevo potovanje v London.

London, 27. julija 1919. Kakor poroča „Italia“ iz Pariza, bo zunanji minister Tittoni 27. t. m. odpotoval v London, da govori z Lloyd Georgejem. Predvsem hoče to nalogo izvršiti, da zopet popravi ohlajeno prijateljstvo med Anglijo in Italijo, da spravi v ugodno razpoloženje Lloyd Georgeja za teritorialne zahteve Italije. Skoro gotovo bodo pa tudi govorili o vprašanju premoga, ki postaja za Italijo vedno bolj nevarno, ker bo Italija, če Anglija ne da nobenega premoga več, v par tednih brez kuriva.

Amerika bo izpustila internirane inozemce.

Amsterdam, 27. julija 1919. Kakor poročajo brezzično iz Washingtona, je izjavil — kakor brzojavlja „New York Times“ — generalni državni pravdnik Tolmer, da bodo združene države v kratkem izpustile vse internirane sovražne inozemce izvzemši onih, ki so podpirali anarhijo.

Čehi zahtevajo del fundusa dvornih gledališč na Dunaju.

Praga, 27. julija 1919. Glasilo mladočeskkih disidentov, Fiedlerja in Popelke, „Česka Svoboda“ zahteva, naj stavi češka vlada pri likvidaciji bivše Avstrije zahtevo, da dobi en del fundusa obeh prejšnjih dvornih gledališč na Dunaju. (Op. ur. Ali bomo mi molčali k temu?)

Kurz nemškoavstrijske krone pada.

Dunaj, 27. julija 1919. Včeraj je bila v Curihu izvanredno velika ponudba nemškoavstrijskih kron. Kurz za nežigosane bankovce, za katere bosta jamčili edino Nemška Avstrija in Ogrska, je padel na 12 frankov 50 centimov za 100 kron. Nemškoavstrijski kronski bankovci so notirali 13 50.

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

Poziv.

Dne 8. julija je velik požar ypepelil vas Zagradec v občini Spod. Slivnica pri Grosupljem. Zgorelo je 27 hiš in 58 gospodarskih poslopij, veliko število goved in prašičev in nešteto perutnine. Uničena je velika množina poljedelskih strojev in vozov in skoraj vsa zaloga živeža in krme.

Mnogim nesrečnikom je zgorela tudi vsa obleka in ves denar, tako, da je sedaj do 200 ljudj brez strehe in brez vsacega imetja.

V nesreči prizadeti prebivalci vasi Zagradec so toraj v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod.

Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov po celem območju deželne vlade za Slovenijo.

Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri poverjeništvu za notranje zadeve (ravnatelj pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okrajnih glavarstvih in pri oblastvih, katere bodo ta določila, pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuj. Darovi se bodo razglasili v „Uradnem listu“ in odkazali svojemu namenu.

Deželna vlada za Slovenijo — poverjeništvu za notranje zadeve.

V Ljubljani, dne 21. julija 1919.

Poverjenik: **Golia s. r.**

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu (od 14. julija do 19. julija) je iskalo delo 99 moških in 51 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 81 moških in 34 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 58. Od 22. februarja 1919 do 19. julija 1919 je iskalo delo 2595 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 2797 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 516. Delo iščejo pisarn. moči (116), trgov. pomočniki in prodajalke (115), natakariji in natakarike (45), železostugarji in kovači (36), ključavničarji, kurjači, strojniki, krojači, šivilje, služkinje, kuharice itd. V delo pa sprejme posredovalnica mizarje, zidarje, tesarje, čevljarje, slikarje in pleskarje, oglarje, drvarje, kopače, strežarje k zidarjem, ehlapce, vsch vrst itd.

Profesor Anton Marić

poučeval bode vsaki torek, četrtek in soboto francoščino od 17.—18. in italijanščino od 16.—17. ure v svojem stanovanju, Erzherzog Eugenstrasse št. 6, II. nadstr., pričenshi od četrтка 31. julija t. l., kateri dan bode tudi upisovanje.

3—1

Razpis.

Na dekliškem mestnem zavodu »Vesna« v Mariboru in sicer na oddelku »kuhinjska in gospodinjska šola« se razpisujejo sledeča učna mesta:

- za dve učiteljici kuhanja
- za dve učiteljici za belo šivanje
- za dve učiteljici za obleko.

Kolekované prošnje, opremljene s spričevali in dokazili o sedanjem službovanju, domovinskim listom in zdravniškim spričevalom ter z navedbo mezdnih zahtevkov je vposlati najkasneje do 10. avgusta t. l. na naslov: kuratorij mestnega dekliškega zavoda »Vesna« v Mariboru (mestni magistrat).

Prednost imajo učiteljice, ki so zmožne srbo-hrvaščine, italijanščine ali francoščine, oziroma ki bi tudi glasovir podučevale.

Mestni magistrat Maribor, dne 27. julija 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, s. r.

**Prima svinjsko mast
Suho meso
Slanino**

Braunšvajger

Fižolo

Pražen ječmen à la Kneipp

Kavin nadomestek

prodaja na debelo in drobno

3—2

**Prva slavonska tvornica suhomesnate robe in masti Jovo Gigović
Novogradiška**

Podružnica v Mariboru: Glavni trg št. 21

Razglas.

V najem se odda s 1. oktobrom 1919 »Restavracija pri klavnici« na Prevoznici cesti št. 2.

Zanesljivi in v gostilniški stroki izvežbani reflektanti naj vložijo najkasneje do 18. avgusta svoje z domovnico opremljene ponudbe pri mestnem magistratu.

V ponudbah je navesti visokost letne najemnine.

Mestni magistrat si pridrži pravico, oddati gostilno ne glede na najvišji ponudek.

Pri nastopu je položiti varščino 2000 K.

Mestni magistrat Maribor, dne 28. julija 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, s. r.

MALA OZNANILA.

Sadne preše in mline prodaja Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ulica št. 20. 3—2

Štedilnike raznih sistemov (železne in z lončenimi ploščami, ploščevinaste) prodaja Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ulica št. 20. 3—2

Nogavice volnene flor in svilene flor
Slivovko fino štajersko blago

prodaja in razpošilja po povzetju

FERDO SERT

import in eksport

Maribor, Koroška cesta št. 21

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

prilporeča se občinstvu.

OBVESTILO.

Uljudno naznanjam, da sem prevzel **spedijsko podjetje** **Jurija Reitingera** v Mariboru ter bodem isto pod tvrdko:

Jurija Reitingera naslednik

VJEKOSLAV FÜRST

dalje vodil. — Prevzamem prevažanja vsakovrstnega blaga in pohištva. Na željo sprejemam pohištvo in drugo blago v lastno shrambo po zmernih cenah. — Prevažamo s težkimi vozovi in tovornimi avtomobili. — Postrežba točna in solidna.

3—1

Za cenjena priporočila se priporoča

Jurij Reitinger-jev naslednik Vjekoslav Fürst.